

Blog broj: 3

Aktuelna vanjska politika

Šta su „Zeleni (Covid) pasoši“ i kakav značaj imaju za stanovnike BiH?

Autorica: Tajra Hadžić
Juni 2021.

Program: Aktuelna vanjska politika

Aktuelna vanjska politika je platforma namijenjena mladim aktivistima VPI BH ima za izradu i objavu kratkih online članaka u različitim formatima (analiza, blog, policy brief i sl.) na aktuelne teme iz sfere vanjske politike usmjeren ka ili vođene od strane BiH. Platforma je prostor da mladi vanjskopolićki analitićari/ke kreiraju sopstveni sadržaj, razvijaju svoju ekspertizu i dobiju prostor u javnosti.

Stavovi, mišljenja i zaključci u ovom tekstu ne moraju nužno odražavati stavove Friedrich-ebert-stiftung i Vanjskopolićke inicijative BH. Friedrich-ebert-stiftung i Vanjskopolićka inicijativa BH ne garantuju za taćnost podataka koji su izneseni u tekstu.

Više informacija na: www.fes.ba i www.vpi.ba

Impressum

Friedrich-ebert-stiftung (Fes) | ured u Bosni i Hercegovini
Kupreška 20, 71 000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Odgovorni: Dr. Peter Hurrelbrink
Tel.: +387 33 722 010
Fax: +387 33 613 505
e-mail: fes@fes.ba
www.fes.ba
DTP: Mahir Sijamija
Naslovnica: Korišteni dizajn ilustracije od Starline - Freepik.com
Publikaciju možete narućiti na e-mail: fes@fes.ba.
Stavovi, mišljenja i zaključci u ovoj publikaciji ne moraju nužno odražavati stavove Friedrich-ebert-stiftung. Friedrich-ebert-stiftung ne garantuje za taćnost podataka koji su izneseni u publikaciji.

Sva prava zadržana od Friedrich-Ebert-Stiftung.

U partnerstvu sa:
Vanjskopolićka inicijativa BH
CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo
327(497-15)
HADŽIĆ, Tajra
Aktuelna vanjska politika: "Šta su „Zeleni (Covid) pasoši“ i kakav znaćaj imaju za stanovnike BiH?" / Hadzić Tajra - Sarajevo : Friedrich-Ebert-Stiftung,
2021. - 4 str. A4 format

ISBN -----

COBISS.BH-ID -----

Šta su „Zeleni (Covid) pasoši“ i kakav značaj imaju za stanovnike BiH?

Autorica: Tajra Hadžić

Dok građani BiH nestrpljivo iščekuju masovnu vakcinaciju, razvijene zemlje pronalaze načine na koje će olakšati kretanje ljudi, te spasiti ovogodišnju ljetnju sezonu. Pomen kreiranja zelenih ili Covid pasoša pokrenula je lavinu reakcija i pitanja, na većinu kojih je odgovore dala upravo Evropska Komisija na svojoj zvaničnoj stranici. Prema podacima objavljenim 17. marta, „Digitalni zeleni certifikat“ predstavlja potvrdu koja se izdaje u tri slučaja: osoba ima negativan PCR ili brzi antigen test na Covid-19, u slučaju da je prebolio/la virus u prethodnom periodu ili da je vakcinisan/a protiv Covid-19 virusa. Planirano je da se ovaj tip certifikacije uvede u svih 27 članica Evropske Unije (EU), kao i u Lihtenštajnu, Švicarskoj, Islandu i Norveškoj. Izrael i Ujedinjeno Kraljevstvo također razvijaju sličan mehanizam Covid pasoša za svoje državljanke. Ono što je posebno važno istaknuti jeste da pravo na „zeleni pasoš“ imaju i svi državljani zemalja koje nisu članice EU sa trenutnim prebivalištem u Evropskoj Uniji, kao i članovi porodica državljanke EU bez obzira na njihovu nacionalnost.

Prvo pitanje koje se nameće jeste da li je uvođenje Digitalnih zelenih certifikata zapravo diskriminatorsna praksa prema onim građanima koji se nisu u skorijoj prošlosti oporavili od virusa, ili ukoliko ne žele ili nisu u prilici da se vakcinišu. Odgovor Komisije je jasan: „Zeleni certifikati“ predstavljaju samo jedan vid olakšice, te svi oni koji ne budu imali ovaj certifikat i dalje će biti u mogućnosti da uđu u državu ali pod određenim uslovima o kojima odlučuje svaka zemlja članica. Na primjer, ukoliko građani BiH nemaju potvrdu na osnovu nekog od tri gore spomenuta slučaja, morat će provesti 5 ili 10 dana u izolaciji prilikom dolaska na željenu destinaciju. Također, naglašeno je da ovaj mehanizam certifikacije nije ograničen samo na zemlje članice, međutim zbog spriječavanja zloupotrebe i dugotrajnog zastoja na granicama, važno je da sve zainteresirane zemlje prate iste standarde i sistem verifikacije. Evropska Unija će obezbijediti mehanizam verifikacije potvrda kao i sistem podrške za kreiranje softvera neophodnog za skeniranje QR kodova na certifikatima.

Šta sadrži Digitalni zeleni certifikat?

Digitalni zeleni certifikati izdavat će se potpuno besplatno u papirnoj i digitalnoj formi, te će svaki certifikat sadržati QR kod koji će garantirati autentičnost i sigurnost privatnih podataka. Pored ključnih podataka kao što su ime i prezime, datum rođenja i naziv države koja izdaje dokument, na ovom takozvanom zelenom pasošu nalazit će se i drugi podaci u zavisnosti od toga na kojoj osnovi se izdaje potvrda. U slučaju da certifikat signalizira da je osoba vakcinisana protiv Covid-19 virusa, pored osnovnih podataka tu će se naći i naziv cjepiva, datum vakcinacije i broj dobivenih doza samog cjepiva. Ukoliko je osoba preboljela virus, bitno je navesti datum pozitivnog covid testa, datum izdavanja potrebe kao i rok trajanja, te naziv izdavaoca potvrde. Za sada je naznačeno da je validnost ove potvrde 180 dana nakon prvog negativnog testa. I naposljetku, ako je certifikacija izdata na osnovu negativnog testa, bitno je navesti datum i vrijeme testiranja, tip testa, te ime laboratorije u kojoj je test urađen. Samotestiranje nije obuhvaćeno ovim sistemom s obzirom da se takav oblik testiranja ne vrši u kontrolisanim uslovima, pa se samim tim smatraju manje pouzdanim. Evropska Komisija je naglasila važnost zaštite podataka, navodeći da će certifikati samo sadržati neophodne podatke, te da će biti osigurana maksimalna zaštita ličnih podataka od bilo kakvog oblika zloupotrebe.

Koje vakcine obuhvaća sistem Digitalne zelene certifikacije?

Predmet rasprave jeste da li će samo vakcine koje je odobrila Evropska agencija za lijekove (European Medicines Agency (EMA)), biti validne za dobivanje „covid pasoša“. Podsjećamo, trenutno je [EMA odobrila Moderna, AstraZeneca, J&J/Janssen, i Comirnaty \(Pfizer\) vakcinu, dok ruska i kineska cjepiva još nisu na listi potvrđenih vakcina](#). S obzirom da su mnoge evropske države već započele vakcinaciju stanovništva Sinopharmom i Sputnikom, vrlo je moguće da će na kraju lista prihvatljivih vakcina biti proširena da uključuje i ova dva cjepiva. Trenutno, odgovor Komisije je da će države članice imati pravo da odluče koja će vakcine, pored onih koje je EMA odobrila, priznati uz ukidanje mjera obavezne samoizolacije ili dodatnih testiranja. Rusija i Kina iskoristile su spori odgovor Covaxa, te su započeli masovno izvoziti velike količine cjepiva u siromašnije zemlje, tako šireći svoj uticaj u ovoj

„vakcinacijskoj trci“. Već sada su zvaničnici iz Kine potvrdili vijest da će svi putnici koji su se vakcinisali jednom od dva kineska cjeviva (Sinopharm i Sinovac) moći aplicirati za vizu te tako posjetiti ovu državu. Ono što je sigurno jeste da je potrebno da se kreira mehanizam koji će omogućiti građanima koji su vakcinisani ili koji su preboljeli virus da nesmetano putuju svijetom, bez stvaranja regionalnih blokova koji će proširiti razor između Istoka i Zapada.

Značaj za stanovnike Bosne i Hercegovine

Planirano je da se sistem Digitalnih zelenih certifikata što prije stavi u upotrebu, međutim potrebno je da ovaj prijedlog zakona potvrde i Vijeće Europske unije i Evropski Parlament, te još nije poznato kada će zvanično početi njihovo korištenje. Neupitno je da zemlje Zapadnog Balkana trebaju ozbiljno motriti čitav ovaj proces, te nastojati da postanu dio ovog sistema kako bi omogućili svojim građanima i građankama da nesmetano putuju Evropom. Trenutno je stanovnicima BiH zabranjen ulaz u zemlje članice EU, ukoliko za to ne postoji opravdan razlog. Ukoliko bi BiH postala dio čitavog mehanizma te i sama implementirala Digitalne zelene certifikate, svi građani i građanke koji su preboljeli koronu, posjeduju negativan PCR ili brzi antigen test, ili su vakcinisani, nesmetano bi mogli da putuju u države EU. U slučaju da to ne bude realizirano, stanovnici država koji nisu članice EU mogu dostaviti sve potrebne podatke EU državi u koju žele da putuju, međutim u tom slučaju riječ je o dužoj proceduri u kojoj je odluka o izdavanju certifikata ostavljena državi članici u pitanju. Bez obzira na kritike, Digitalni zeleni certifikati mogu dovesti Evropu korak bliže ka ekonomskom oporavku, a samim tim i načinu života prije pandemije.

Izvor: [Evropska komisija](#)

Izvori :

Coronavirus: Commission proposes a Digital Green Certificate. Press corner European Commission. (2021). Preuzeto 10. maja 2021, sa https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_1181

Covid passports: What are different countries planning?. (2021). Preuzeto 10. maja 2021, sa <https://www.bbc.com/news/world-europe-56522408>

COVID-19 vaccines: authorised - European Medicines Agency. (2021). Preuzeto 11. maja 2021, sa <https://www.ema.europa.eu/en/human-regulatory/overview/public-health-threats/coronavirus-disease-covid-19/treatments-vaccines/vaccines-covid-19/covid-19-vaccines-authorised#authorised-covid-19-vaccines-section>

“Kovid pasoši” samo unutar EU, o putovanju iz trećih zemalja za sada bez detalja - European Western Balkans. (2021). Preuzeto 11. maja 2021, sa <https://europeanwesternbalkans.rs/kovid-pasosi-samo-unutar-eu-o-putovanju-iz-trecih-zemalja-za-sada-bez-detalja/>

Kovid-pasoši: Svako vuče na svoju stranu | DW | 17.03.2021. (2021). Preuzeto 11. maja 2021, sa <https://www.dw.com/bs/kovid-paso%C5%A1i-svako-vu%C4%8De-na-svoju-stranu/a-56895528>

People with Sinovac, Sinopharm vaccines can enter China. (2021). Preuzeto 11. maja 2021, sa <https://www.covidpasscertificate.com/travelers-sinovac-sinopharm-vaccines-can-enter-china/>

Questions and Answers - Digital Green Certificate. Press corner European Commission. (2021). Preuzeto 10. maja 2021, sa https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_21_1187